

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

Список использованных источников

1. Государственный общеобязательный стандарт образования Республики Казахстан «Дошкольное воспитание и обучение» ГОСО РК 1.001 2008
2. В.А. Мижериков «Словарь-справочник по педагогике» / М., 2004
3. М.А. Василюк «Основы теории коммуникации: учебник» / М., 2005
4. Д.Р. Кшибаева «Новые педагогические технологии», 2010
5. Ш.Т. Лактионова «Педагогическая инноватика как теория и практика нововведений в системе образования» / А., 2001

ӘОЖ 37.013

**ТОПТЫҚ ЖҰМЫС АРҚЫЛЫ ОҚЫТУДЫ
ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЗАМАНАУИ ФОРМАЛАРЫ**

Курманбаева Г.Б., бастауыш оқытудың педагогикасы мен әдістемесі, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, Орал қаласы
Ергалиева Г.А., п.ғ.к., доцент, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, Орал қаласы

Бастауыш сынып оқушыларын өзін-өзі тануда, оқу мәселелерін жеке шешуде және топта жұмыс істеу кезінде қолдана алатын әмбебап білім беру әрекеттерімен қаруландыру қажет. Сабақ аясында мұғалім балалармен фронтальды жұмыс істейді, бұл дәстүрлі сабақтың тәжірибесін растайды. Ұйымдастырушылық формалардың әртүрлілігі ғана шығармашылық әлеуеттің, танымдық мотивтердің өсуін қамтамасыз етеді, оқушыға танымдық іс-әрекеттің құрдастарымен өзара әрекеттесуді үйренуге көмектеседі.

Ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы, байланыс кеңістігін кеңейту кезінде қоғам тамаша жаңа тұлғаны қажет етеді. Белсенді, көпшіл, қиын шешімдер қабылдауға дайын, уақыт ұсынатын қиындықтарды жеңуге дайын тұлға. Өкінішке орай, қазіргі мектептің түлегі әрдайым осы талаптарға сай бола бермейді. Сондықтанда парадокс деген ұғымды пайдалансақ та болады: мектептегі барлық пәндер бойынша жақсы оқитын, ал мектеп қабырғасынан тыс уақытта оқушы өз жолын таба алмай, өз мүмкіндіктерін жүзеге асыра алмай, қоғамда лайықты орын таба алмай жүреді. Бұл құбылыстың себебі – мектептегі қиындықтардың шешімін өз бетінше ізденбейді, мұғалімдер дайын жауаптарды беріп: "Мен сияқты жаса, ойлама!" ал бала тәуелсіз шешімдер мен әрекеттерден бас тартып, инертті болып, сырттан көмек күтеді.

Осыған сүйене отырып, қазіргі мектеп оқушыларды оқыту мен тәрбиелеудің тәсілдерін қайта қарастыру керек, педагогикалық тәжірибеде оқушылардың ақыл-ой мен практикалық іс-әрекеттерге итермелейтін белсенді форматтар мен әдістерді қолдануы керек деп санаймын, онсыз алға жылжу болмайды. Мен өзім үшін топтық жұмыс форматының форматтары мен "фасилитациясы" арқылы оқытуды ұйымдастыру тақырыбын таңдадым. Топтық іс-әрекеттің форматы мен "фасилитациясы" оқу процесін ұйымдастырудың жетекші түрі болып табылады, өйткені ол көптеген дидактикалық және тәрбиелік мәселелерді шешуге ықпал етеді. Ол оқушылардың бірлескен іс-әрекеттерін ұйымдастыруға мүмкіндік беріп, оқушылар арасындағы ынтымақтастық пен өзара көмекке бағыттайды, қарым-қатынас дағдыларын дамытады, сыныптағы психологиялық климатты жақсартады, оқушылар пәнге қызығушылық танытады, тіпті әлсіз оқушылар да оқу процесіне белсенді қатысады. Осылайша, оқушыларға жан-жақ-

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

ты дамыған тұлға болуға, көпшіл, қиындықтарды жеңе білуге, өз жолын табуға, қоғамда лайықты орын алуға көмектеседі. Топтық жұмыстың форматтары мен «фасилитациясы» белгілі бір түрдегі көптеген мәселелердің шешімін ашуға мүмкіндік береді, оқушыға ойлау, дәлелдеу, сыныптастарымен ой бөлісу құқығын береді.

Уақыт тез ұшады, сонымен бірге әлем өзгереді, техника, ғылым, білім жетілдіріледі ... әрбір ересек адам баласының өмірде өз орнын тапқанын қалайды. Әрбір бала өз уақыты үшін лайықты, сұранысқа ие және тиімді білім алуға құқылы. Ол үшін бізге, мұғалімдерге, білім беру әдістемесінің тәсілдерін өзгерту қажет. Сондықтан сабақтарда әртүрлі технологиялар мен стратегияларды қолдану, сабақтарда топтық жұмыстың әртүрлі формаларын қолдану үлкен маңызға ие. Жаңа формалар сабағымыздың ерекше, жарқын, қызықты және оқушыға қолжетімді етеді. Бүгінгі таңда уақытпен бірге жүруге ұмтылатын әрбір мұғалім оқу процесін сәтті жүзеге асыруға бағытталған заманауи инновациялық технологиялардың кең спектрін басшылыққа алуы керек. Мұғалімді даярлау жаңалықтарды қабылдауға және жаңа тәсілдермен әрекет етуге дайындықты қалыптастыруға бағытталуы керек. ҚР педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыру курстары бағдарламасының арқасында мен коллаборативті орта құра отырып, өз тәжірибемде оқушыларды оқыту мен оқытудың жаңа әдістері мен формаларын енгізудің жаңа мүмкіндіктерін аштым. Кейбір зерттеу деректерінде (Strong, Ward & Grant, 2011, басшылық, 110 б.): «бүгінгі таңда мектеп қызметін жетілдірудегі және оқушыларды оқытудың табыстылығын қамтамасыз етудегі өзекті тұлға мұғалім болып табылады», сондықтан мектептегі оқыту мен оқудың сапасы мұғалімнің кәсібилігіне, құзыреттілігіне байланысты екендігі келтірілген. Осылай біз де топтық форматта сабақ жүргізе отырып, проблемаларды шешуге сыни тұрғыдан қарауға ықпал ететін тапсырмалар жасау жұмысты шыңдай түсетінін өз жұмысымызда көз жеткіздік. Зерттеу барысында байқағанымыздай топтық жұмыс түрінің арқасында оқушылар топтағы басқа оқушылармен тығыз байланыста болып, зерттелетін тақырып бойынша өз білімдерін ашық, еркін көрсетуге, өз ойларын еркін айтуға, өз пікірлерімен бөлісуге үйренді. Мұғалім ретінде оқушылардың тақырыпты өз бетінше қалай зерттейтінін байқауға, сонымен қатар оқу процесінде бағыттауға, олардың түсінуін және жаңа материалды игеруін жақсарту үшін жағдай жасауға тура келді. Оқу материалын сапалы қабылдау және игеру тұлғааралық танымдық қарым-қатынас және оқушылардың топтардағы өзара әрекеттесуі нәтижесінде пайда болады. Сабақтардағы жұмыстың топтық форматтары оқушылардың сыни ойлауын және өзін-өзі бағалауды дамытуға ықпал етті, дербестік пен жауапкершілікті, ынтымақтастық қабілетін дамытты. Мұғалімге тек оқу процесін бағыттау және бақылау ғана қалады.

Топтық жұмыс форматында оқушылар шағын топтарда белсенді бола бастайды – оларға сол жер ыңғайлы болады. Бастауыш сынып оқушылары әлі де әр түрлі себептермен бүкіл сынып пен мұғалімнің алдында көпшілік алдында сөйлей алмайды және өз ойларын дауыстап айта алмайды, бірақ топта олар белсенді ұстанымға ие, барлық сұрақтар мен тапсырмаларды бірдей талқылайды. Мұндай жағдайда оқушы өзін сенімді сезінеді, бұл өте маңызды, әсіресе оқудың бірінші кезеңінде. Зерттеудің мақсаты – оқушының өзіне деген сенімін нығайту, оны топтық жұмыстың форматтары мен "фасилитациясына" үйрету. Топтық жұмыстың тиімділігі – бірлескен оқыту форматтарын белсенді пайдалану және бірлескен жұмыс пен біріктіру модельдерін тарату.

Топтық жұмыстың форматы және "фасилитациясы" түсінігі. Оқу процесінің негізгі формаларының бірі сабақ болды және солай болып қала береді. Қазіргі заманғы сабақта, ең алдымен, мұғалім оқушының жеке басын дамытуға, оның белсенді ақыл-ойының өсуіне, білімді терең және мағыналы игеруіне, адамгершілік негіздерін қалыптастыруына барлық мүмкіндіктерді шебер қолданатындығымен ерекшеленеді. Сабақ – бұл логикалық аяқталған, тұ-

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

тас, белгілі шеңберлермен шектелген оқу-тәрбие үдерісінің бір бөлігі. Оқу үдерісінің негізгі элементтері осында күрделі әрекеттестікте орналасқан: мұғалім мен оқушылардың мақсаттары, міндеттері, мазмұны, әдістері, құралдары, формалары, өзара байланысты қызметі.

Сабақ бір тараптан оқытудың психологиялық-педагогикалық заңдылықтарына, басқа тараптан білім беру стандарттары қоятын талаптарға сүйенетін мұғалімнің шығармашылығын білдіреді. Педагогикалық үдерістің тұтастылығы тұрғысынан сабақты она ұйымдастырудың негізгі нысаны ретінде қарастыру керек. Дәл сабақта сыныптық-сабақ жүйесінің барлық артықшылықтары көрініс табады. Сабақ нысанында балалар мен жасөспірімдердің оқу-танымдық, сонымен қатар басқа да дамытушы қызметтерін тиімді ұйымдастыру мүмкін.

Педагогикалық үдерісті ұйымдастыру формасы ретіндегі сабақтың артықшылықтары оның жаппай, топтық және жеке жұмыстың үйлесімділігі үшін жағымды мүмкіндіктерге ие болуынан тұрады; мұғалімге материалды рет-ретімен және жүйелі түрде баяндауына, оқушылардың танымдық қабілеттерінің дамуын басқаруға және олардың ғылыми көзқарасын қалыптастыруға мүмкіндік береді; оқушылар қызметінің басқа түрлерін ынталандырады, соның ішінде сыныптан тыс және үйдегі қызметін; сабақта оқушылар білім, машықтар мен дағдылардың жүесімен қатар танымдық қызмет әдістерін меңгереді; сабақ педагогикалық қызметтің мазмұны мен әдістері арқылы тәрбиелеу міндеттерін тиімді шешуге мүмкіндік береді.

Топтық жұмыс – бұл сабақта оқу-танымдық іс-әрекетті ұйымдастырудың бір түрі, ол мұғалімнің жалпы және нақты тапсырмаларында жұмыс істейтін әр түрлі шағын топтардың жұмысын қамтиды, оқушылар арасындағы келісілген өзара әрекеттесуді, өзара жауапкершілік пен ынтымақтастық қатынастарын ынталандырады.

Топтық жұмыс түрін жүргізу үшін мұғалім-оқушы, оқушы-оқушы, оқушы-мұғалімнің тығыз өзара іс-қимылы қажет. Өзара іс-қимыл әрекеттері оқуға бағытталуы тиіс: мұғалім мен оқушылар бірлесіп оқу процесін ұйымдастырады; оқушылар белсенді серіктестер болып табылады; оқушылар ынтымақтастық ортасында жұмыстарын ұйымдастырады; оқытуды зерттеу және проблемаларды бірлесіп шешу арқылы жүзеге асырылады; оқытудың процесіне ерекше назар аударылады. Топтық жұмыстың форматын және «фасилитациясын» ұйымдастырудың маңыздылығы: топтың барлық мүшелері қатысады; оқушылар бір-біріне репликаларын айтып, ойлануға және соңына дейін сөйлеуге мүмкіндік береді; бірін-біріне жетекші сұрақтар қойып, ынталандырып отырады: "Бұл сіз(сен) отырсыз ба?"; топтың әр мүшесі күрделі мәселелер бойынша сөйлеп өз пікірлерімен бөліседі; оқушылар бір-бірінің жауаптары мен пікірлерін артынан талқыламайды; мәселе шешілмейді, егерде бәрі шешімнің дәлелін түсінбейінше.

Топтық жұмыстың форматы мен "фасилитациясы" процестері:

Даму сатылары (*К. Левин бойынша*); *Еріту*: жағдайды бағалаңыз; қозғаушы күштерді көбейтіңіз; қарсылықты азайтыңыз; *Қозғалыс*: қызметкерлерді тарту; жаңа талаптарды әзірлеу; өзгерістерді жүзеге асыру; *Мұздату*: өзгерістерді институционализациялау; қалаған нәтиже үшін марапаттаңыз. "Жібіту" кезеңінде қатысушыларды жұмысқа қосудың тиімді әдістері бар: «Мұзды бұзу» құралдары; команда құру жаттығуларының бағыттары; назар аудару құралдары. "Қозғалыс" кезеңінде: материалды ұсыну және материалмен жұмыс істеу тиімді. "Мұздату" кезеңінде: материалды түсіну және рефлексия әдістері тиімді. Норма мен рөлдерді қалыптастыру (*Белбин бойынша топтық рөлдер*).

Топтық жұмыстың форматы мен «фасилитациясының» әсері: әлеуметтік фасилитация және ингибиция; топтық ойлау-келісімді іздеуге бағдарлау; маятник-эмоционалды топтық жағдайлардың циклдік ауысуы; топтық белсенділіктің өзгеруі: тапсырманың басында белсенділіктің күрт артуы, соңына қарай әлсіз, оңтайлы деңгейге оралу; тәуекелге көшу-шешім-

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

нің радикалдануы; конформизм-көпшілік пікірімен келісім; интергруппалық фаворитизм және аутогруппалық агрессия – "біз-олар".

Топтық жұмыстың форматы мен "фасилитациясын" қалай қолданамыз: даму сатылары негізінде топпен жұмыс істейміз; рөлдерге назар аударамыз және олардың жүзеге асуына ықпал етеміз; біз топтық қысымға кедергі келтіреміз; біз теріс топтық әсерлерді жоямыз.

Facilitate/фасилитация–бұл жеңілдету, жәрдемдесу. Жалпы топқа бағытталған назар аудару нысаны. Жұмыс технологиялары байланыс ағыны мен топтық динамиканы басқаруға бағытталған. Ережелер, рөлдік құрылым, кеңістікті ұйымдастыру арқылы тиімді топтық жұмыс үшін жағдай жасау болып табылатын мақсат. Фасилитатордың миссиясы әр қатысушыға жақсы ойлауға көмектесу. Фасилитатор функциялары: коммуникативті кедергілерді жоюға шоғырлану; талқылауға барлығының барынша қатысуы үшін жағдай жасау; жұмыс кезеңдері мен ережелерін сақтау; топтың қажетті рөлдік құрылымын қалыптастыру. Задачи фасилитатора (принципы, алгоритмы): байланыс үшін кеңістік құру (қатысушылардың ыңғайлы орналасуы, дөңгелек үстел); қатысушыларды бір-бірімен таныстыру (танысу тапсырмасын немесе топпен бірге танысу формасын жасау қажеттілігін түсіндіру); қатысушыларды бірлесіп жұмыс істеуге ынталандыру (жеке мақсаттарды және талқылауға қатысудан күтілетін нәтижелерді түсіндіру, жұмыс барысында жеке мақсаттарға қол жеткізу, белсенділікті қосымша ынталандыру); тиімді мінез-құлық моделін құру (жұмыс ережелері мен кезеңдерін вербализациялау, қолданыстағы ережелерді қолдану және топтың тиімді рөлдік құрылымын қалыптастыруға көмектесу, шешім қабылдау әдістерін талқылау және рефлексия, ережелерден ауытқатын топ мүшелерін түзету); карама-қайшылыққа жол бермей, процеске қатысушылар арасында кері байланысты ұйымдастыру жасалған қатені "кінәліге" жеткізу, қабылданған ережелер мен нормаларға оралу); топтық жұмыстың қиындықтарын жеңу үшін топты ынталандыру (топтың жұмыс барысында қол жеткізген жетістіктерін белгілеу, алдағы қадамдарды сипаттау, жеке және топтық мүдделерге үндеу); талқылаудағы "тұйық" жағдайларды жеңу (тиімді нормаларды белгілеу, проблемаларды дәйекті шешу, әрбір нақты сәтте тек бір тақырыпты талқылау, пайдаланылатын терминдерді, көп мағыналы сөздерді түсіну бойынша уағдаластыққа қол жеткізу, қатысушыларды өзара қолайлы шешім қабылдауға ынталандыру).

Фасилитатордың құзыреті: болуы мүмкін; топтық динамика туралы білімді меңгеру; рөлдер туралы түсінікке ие болу және оларды жіктей білу, басқаларды және өзіңізді ұйымдастыру; қарым-қатынасты ұйымдастыру схемалары, карама-қарсы пікірлермен адамдардың қақтығысы.

Қатысушыларды (оқушыларды) топқа бөлу. Сіз оқушыларды әртүрлі стратегияларды қолдана отырып топтарға бөле аласыз: "Түрлі-түсті таспалар", "Гүлдер", "1-5 немесе 1-6 балл", "Сурет карталары" және басқа түрлер. Топтың мөлшері әртүрлі болуы мүмкін. Сіз 4-6 адамнан тұратын топты ұйымдастыра аласыз. Мұндай топтар кіші деп аталады. Мұндай топтағы іс-әрекет топтық жұмыстың көптеген түрлері үшін және бір оқушының топтағы үстемдігін әлсірету үшін тиімді. Сондай-ақ, сіз екі адамнан тұратын топ құра аласыз – жұп-топ. Жоғары деңгейдегі бірлескен ойлау тапсырмаларын (мысалы, шешім қабылдау, мәселелерді шешу) және құрдастарын оқытуда тиімді бола алады. Мақсат проблемаларды талқылау кезінде көптеген көзқарастарды ұсыну болған кезде 7-10 оқушыдан тұратын үлкен топтар тиімді бола алады, бірақ топ неғұрлым үлкен болса, жұмысты, рөлдер мен өзара әрекеттесуді жоспарлау және ұйымдастыру және әңгімеге қатысу қиынға соғады. Оқушыларды топтарға бөлгеннен кейін оларға топтағы рөлдерді бөлу және топтағы белгілі бір жұмыс ережелерін сақтау тапсырмасы беріледі.

Оқушылар топтық жұмыста алғашқы қадамдарды ғана жасайды, сондықтан топтағы жұмыс барысын ғана емес, оның әр мүшесін де бақылау қажет. Топтар тапсырмаларын кар-

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

точкаларын алғаннан кейін әрекеттер тізбегінкөреді. Процедура енгізіліп, бекітілген кезде, біз топ ішіндегі және топтағы әр мүшенің жұмысын қадағалай бастаймыз. Жұмыс тәжірибесі көрсеткендей, топтық жұмысты оқытудың алғашқы кезеңдерінде оқушылар операциялық әрекеттердің дәйектілігін өте дәл сақтауы керек және оның кез-келген өзгерістері процедурада қандай мақсатпен, нені және қалай өзгертуге болатындығын түсініп, жауапкершілікпен жүргізілуі мүмкін. Жұмыс толқынын сақтау үшін тапсырманы орындау уақыты әрқашан анықталып, бақылауда болады. Бұл балаларды ұйымдастырады, олар бірден жұмысқа қосылады. Басынан бастап оқушылар тапсырманы орындауға бөлінген әр секундты бағалай білуді үйренуі керек.

Жұмыс процесін талқылау. Бұл нақты тәжірибеде жиі кездеспейді. Мұның себебі түсінікті: көп жағдайда мұғалім үшін топтық жұмыс сабақтың белгілі бір мәселесін шешудің құралы ретінде қызмет етеді (шешудің жалпы әдісін табу, тәсілдердің әртүрлілігін анықтау және т.б.), сондықтан ол қатысушылардан олардың ыңғайлы болғанын сұрайды. Бұл да жаман емес. Бірақ талқылау процесінің мүмкіндіктері әлдеқайда көп. Оқушыларға сұрақ қоюға болады: "Сіздерге пікірталас ұнады ма? Не оңай болды? Не қиын болды? Топ мүшелерінің мінез-құлқындағы қандай көріністер жұмысқа ықпал етті және қайсысы кедергі келтірді? Сонымен, талқылауды тиімдірек ету үшін нені өзгерту керек болды?». Осылайша, талқылау қатысушыларды топтық жұмыс әдістерін көрсетуге және сол арқылы топта жұмыс істеу қабілетін дамытуға мүмкіндік береді. Мұғалім келесі жолы талқылау сәтті болады деп үміттенеді, өйткені кейбір оқушылар талқылау заңдылықтарын түсініп, өзін-өзі жетілдіру мүмкіндіктерін көрді. Оқушылар топта жұмыс істеуді үйренгеннен кейін, мұғалім ешкімге назар аудармай, көлеңкеге кетуі керек. Ол өзінің рөлін оқушыларға беруі керек. Содан кейін топтар бір-бірін өздері тексереді: түзетеді, қосады, бағалайды. Егер жұмыстар жазбаша болса, онда олар орындалған жұмыстармен алмасып, тексереді. Топтық өзара тексеру мүмкін болуы үшін алдын-ала жұмыс нәтижелерін салыстыруға болатындығына көз жеткізу керек, барлық топтар үшін бір тапсырма болуы керек.

Оқушылардың топтық жұмысының сәттілігі, ең алдымен, мұғалімнің шеберлігіне, олардың назарын әр топ пен әр қатысушы мұғалімнің қамқорлығын, олардың жетістіктеріне, қалыпты жемісті тұлғааралық қатынастарға деген қызығушылығын сезінетіндей етіп бөлу қабілетіне байланысты. Мұғалім өзінің барлық мінез-құлқымен күшті де, әлсіз де оқушылардың жетістіктеріне қызығушылық танытуға, олардың жетістіктеріне деген сенімділікті оятуға, әлсіз оқушыларға құрметпен қарауы міндетті. Топтар бойынша жұмыстың негізгі мәні – бірсұраққа жауаптар әртүрлі және күтпеген болуы керек. Содан кейін тыңдаушылар өз нұсқаларын көршілермен салыстыруға еріксіз қызығушылық танытады. Сондықтан топтық жұмыстың бір ерекшелігі – тапсырманыңарнайы тұжырымында. Әр топтың басқалардан өзгеше жауаптың өзіндік нұсқасы болған кезде ғана ерекше болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. «Мұғалімге арналған нұсқаулық», 2016
2. «Мектептегі практика кезеңінде орындалатын тапсырмалар», 2016
3. «Білім беру порталы www.cpm.kz»
4. «Негізгі деңгей үшін белсенді оқыту және оқыту әдістері»
5. «Білім беру мекемесі басшысының анықтамалығы»
6. «Педагогикалық диалог»